

J.E.F

Un monde

2DE T.E.M. 6^{DE}
MIDDELBAAR

België — 2021
Duur: 72 min. — NL ondertiteld
FR gesproken
Regie: Laura Wandel

Doelgroep

2e, 3e, 4e, 5e & 6e middelbaar

J'E.F in de klas

J'E.F wil kinderen en jongeren filmwijs maken. We dagen je als leerkracht uit om het medium film breed in je lessenpakket te integreren. We reiken je tools aan om je leerlingen de film op een actieve, creatieve en kritische manier te laten beleven. Naast deze lesmap hebben we nog meer in huis. Je vindt het overzicht achteraan in de map.

Lesmap

In deze lesmap zoomen we in op de productie van de film, de thematiek en de verhaallijn, maar we geven ook interessante filmtechnische duiding. De map wordt doorspekt met weetjes, vragen en methodieken.

Afspeellijst ▶

Bij *Un monde* is een uitgebreide [afspeellijst](#) beschikbaar op YouTube met beelden van de making of, interview- en filmfragmenten. Je kan deze fragmenten inzetten als rode draad bij de filmbespreking.

Pinterest 📌

Neem er zeker ook het [prikbord op Pinterest](#) bij. Je vindt er tal van leuke, visuele en interessante beelden en elementen die je kan koppelen aan de bespreking.

Jouw mening telt

Laat ons weten wat je vindt van de inhoud van deze lesmap. Je kan [hier](#) een evaluatieformulier invullen.

Focus Franse Film

Deze film maakt deel uit van de reeks Focus Franse Film. Bij elke film is er naast deze map ook een Franstalige pedagogische fiche voor gebruik in de lessen Frans.

Nagesprek in de zaal of in de klas

Wil je graag meer dan film? [Nodig één van de makers uit in de filmzaal of je klas](#). Wij zorgen voor een aantal vragen voor de moderator, gekoppeld aan de inhoud van deze lesmap. Regisseur Laura Wandel gaat in gesprek over haar aangrijpende debuutfilm over pesten en ze treedt ook in detail over het maakproces. Laura is Franstalig. Het nagesprek verloopt dus in het Frans. Stimuleer alvast ook je leerlingen om vragen te stellen.

De inhoud van deze lesmap is eigendom van J'E.F en mag enkel worden overgenomen en hergebruikt mits vermelding van J'E.F.

Filmfiche

Synopsis	3
Technische kaart	3
In de pers	3
Introfilm	3

Filmproductie

<i>What's in a title?</i>	4
Langspeeldebuut	4
Opnames	5
Prijzen	6

Inhoudelijke info

Een wereld van emoties	7
Pesten	8
De band tussen broer en zus	10

Filmtechnische info

Op kindermaat	11
Off-screen	12
Scherpte-diepte	12

Pinterest

Bibliografie

Het model filmwijsheid

Op zoek naar inspiratie?

Heb je een vraag of bedenking bij deze lesmap?
Stuur een mail naar jefindeklas@jeugdfilm.be

Synopsis

Nora gaat naar het eerste leerjaar maar komt op de speelplaats tot de ontdekking dat haar grote broer Abel gepest wordt. Haar vader wil dat ze van zich laat horen, maar haar broer wil dat ze zwijgt. En dat terwijl Nora vooral zélf hoopt om nieuwe vrienden te maken, waardoor ze een verscheurende keuze moet maken. Scenarist-regisseur Laura Wandel werkte zeven jaar aan haar kwetsbare debuutfilm over de grote en kleine drama's op school.

De Belgische inzending voor de Oscars van 2022 werd terecht opgenomen in de shortlist van vijftien films. Een tedere en hartverscheurende filmervaring met acteerprestaties die een uitzonderlijke naturel uitstralen.

Un monde won de Ensor voor Beste Franstalige Belgische Film op het Filmfestival van Oostende in 2022.

Technische kaart

Een film van Laura Wandel
België, 2021, 72 minuten, Frans gesproken, Nederlands ondertiteld

Scenario	Laura Wandel
Productie	Stéphane Lhoest
Montage	Nicolas Rumpl
Camera	Frédéric Noirhomme
Cast	Maya Vanderbeque, Günter Duret, Karim Leklou, Laura Verlinden, Laurent Capelluto, Sandrine Blancke, Anne-Pascale Clairembourg, Sophia Leboutte, Simon Caudry, Lena Girard Voss, Michel Israel, Thao Maerten, Muriel Bersy
Distributie	Lumière

In de pers

“Een Belgisch debuut van wereldklasse, met piepjonge acteurs die uitblinken in naturel.” - [De Morgen](#)

“Fenomenale kinderregie” - [Telegraaf](#)

“De kindacteurs zijn waanzinnig goed. Vooral Maya Vanderbeque heeft een gezicht waar je naar kunt blijven kijken.” - [de Volkskrant](#)

Introfilm

Bekijk zeker en vast [deze intro](#) voor je naar de film gaat. Dit filmpje wordt ook getoond in de cinema of het CC waar je de film met je klas gaat bekijken. Het werd gemaakt in samenwerking met hoofdrolspeelster Maya Vanderbeque.

What's in a title?

De Engelstalige titel van deze film is *Playground*. De betekenis hiervan spreekt voor zich als je naar de meest voorkomende locatie van de film kijkt: de speelplaats. De originele filmtitel is *Un monde*, dat is Frans voor 'Een wereld'.

Oorspronkelijk had de film een andere titel, namelijk *La naissance des arbres*, Frans voor 'De geboorte van bomen'. In een interview vertelt Laura Wandel dat ze bij het monteren van de film toch voor een andere titel heeft gekozen, omdat de oorspronkelijke titel nogal poëtisch klinkt, terwijl de film heel concreet is. Met *Un monde* wou ze geen pasklare antwoorden geven, maar eerder vragen opwekken. Vragen zoals hieronder.

Vragen voor de leerlingen

- # Waar dacht jij dat de film over ging toen je de titel hoorde?
- # Nu je de film hebt gezien, hoe zou je de titel dan kunnen verklaren?
- # Vergelijk de originele titel met de Engelstalige titel nu je de film gezien hebt. Welke vind je het beste passen?

Langspeeldebuut

© Alice Kohl

Laura Wandel is een Belgische regisseuse uit Brussel. Ze studeerde aan het *Institut des arts de diffusion* in Louvain-la-Neuve. Als afstudeerfilm maakte ze de kortfilm *Murs*. Nadien regisseerde ze nog twee kortfilms, *O négatif* en *Les corps étrangers*. In 2021 bracht ze *Un monde* uit, haar eerste langspeelfilm.

Het maken van die laatste film nam zeven jaar in beslag, vijf jaar voor het schrijfproces en twee jaar voor de productie. Het onderwerp van de film vroeg dan ook wat research. *"Ik nam de tijd om te observeren in scholen, te praten met docenten, directie, ouders en kinderen omdat ik bij dit fictieverhaal wilde vertrekken vanuit de realiteit,"* aldus Laura.

Vragen voor de leerlingen

- # Bekijk een [kort fragment](#) uit Laura Wandels kortfilm *Les corps étrangers*.
- # Merk je dat deze kortfilm en *Un monde* door dezelfde regisseuse gemaakt zijn?
- # Welke gelijkenissen en verschillen zie je?

Leer regisseuse Laura Wandel beter kennen via [dit interview](#).

Opnames

Un monde is grotendeels opgenomen in een middelbare school, het *Koninklijk Atheneum Andrée Thomas* in Vorst. De zwembadscènes vonden plaats in het Louis Namèche-zwembad in Sint-Jans-Molenbeek. De hele film werd in slechts 25 dagen gefilmd.

Typisch aan de werkwijze van Laura Wandel is dat ze altijd vertrekt vanuit een plek. Haar vorige film speelde zich af in een zwembad; voor deze film werd ze geïntrigeerd door de speelplaats en de wereld die zich op school afspeelt. Als voorbereiding op de film *Un monde* spendeerde ze een lange tijd op verschillende speelplaatsen. *“Ik denk dat ik alle scholen van Brussel heb afgedweild. Ik wist heel goed wat ik wilde en het was niet evident om dat te vinden.”* Door het verhaal voornamelijk op het schoolplein te laten plaatsvinden, wordt er een microkosmos gecreëerd. Op die manier wordt de hele wereld gerepresenteerd op een kleiner gebied. *“Dat is het schoolplein voor mij. Als je mondiale conflicten terugbrengt tot de essentie, kom je op een soort speelplein uit.”*

Laura Wandel besliste om haar acteurs nooit het scenario te laten lezen. In plaats daarvan maakte de acteurs zelf tekeningen van wat Wandel hun vertelde over elke scène. Dit deed ze om de spontaniteit van de opnames te verzekeren.

Prijzen

De film ging in première op het filmfestival van Cannes en won daar ook de *FIPRESCI-prijs*, een prijs die jaarlijks wordt uitgereikt door internationale professionele filmcritici en -journalisten.

In 2021 ontving Laura Wandel de prijs voor Beste debuutfilm op het filmfestival van Londen. Een jaar later werd de film genomineerd voor de *Magritte du cinéma*. Daar won ze in de categorieën Beste regisseur en Beste debuutfilm; Laura Verlinden werd Beste actrice in een bijrol. De prijs voor Beste jong vrouwelijk talent ging naar Maya Vanderbeque; Günter Duret werd Beste jong mannelijk talent. De film won ten slotte ook de prijzen voor Beste geluid én Beste montage.

Vragen voor de leerlingen

- # Verdient de film een prijs volgens jou?
- # Zo ja, binnen welke categorie zou jij de film een prijs geven? Met andere woorden, wat vond jij het beste aan de film?

Een wereld van emoties

Un monde wordt gedragen door emoties. Bij alles wat er in de film gebeurt, komen er heel wat gevoelens kijken. Bespreek met de klas welke thema's er indruk op hen maakten en welke gevoelens ze hierbij ervaren hebben.

Vooraleer je aan de onderstaande opdracht begint bekijk je beter samen nog eens de meest emotionele scènes uit de film.

- ⚙ [Eerste schooldag](#)
- ⚙ [Scène in de klas](#)
- ⚙ [Ruzie over het verjaardagsfeestje](#)
- ⚙ [Laatste scène](#)

Via de 'Anonieme postbus' gaan we de thema's en emoties van de film bespreken, andere werkvormen vind je terug via [deze link](#). Laat je leerlingen formuleren wat voor hen na het herbekijken van bovenstaande fragmenten de belangrijkste thema's waren (bijvoorbeeld pesten) én de belangrijkste gevoelens (bijvoorbeeld boos worden). De leerlingen kunnen eventueel de thema's linken aan het gevoel dat ze hierbij hadden en proberen uit te leggen waarom dat zo was. Laat ze de thema's en gevoelens eerst anoniem noteren op een kaartje en dit in een afgesloten doos steken. Gebruik hierna de input van de postbus als basis voor een klassikale bespreking.

We stellen zelf al wat gevoelens en thema's voor die je kan bespreken.

Thema's

pesten - liegen - vrienden maken

Gevoelens

angstig - beschermend - liefdevol

Pesten

Pesten is misschien wel het duidelijkste thema in *Un Monde*, maar het is niet zo voor de hand liggend om dat realistisch in een film weer te geven. Bijna alle belangrijke personages zijn betrokken bij dit pestverhaal en gaan er elk op hun manier mee om.

▶ Herbekijk eerst samen de belangrijkste pestscènes vooraleer je het klasgesprek opent.

- ⚙ [Eerste pestscène](#)
- ⚙ [Scène in de toiletten](#)
- ⚙ [Abel als pester](#)

Vragen voor de leerlingen

- # Wie is er het dichtst betrokken bij het pesten in de fragmenten?
- # Welke vormen van pestgedrag komen er aan bod in bovenstaande fragmenten? Bekijk deze link van [WATWAT](#) over de mogelijke manieren van pesten.
- # Welk voorbeeld van pestgedrag in de film raakten jou het meest? Leg uit.

▶ In de film wordt juf Agnes door Nora in vertrouwen genomen om haar ervaringen en gevoelens te delen. Herbekijk [deze scène](#).

Vragen voor de leerlingen

- # Wat vind je ervan dat Nora haar zorgen aan juf Agnes vertelt?
- # Wat zou jij doen als je Nora was?
- # Hoe gaat juf Agnes hiermee om? Wat vind je van deze reactie?

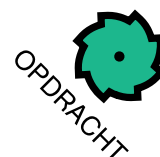
Er worden in Vlaanderen een heleboel acties en campagnes georganiseerd tegen pesten, waaronder '[Kies Kleur Tegen Pesten](#)'. Hierbij hoort bijvoorbeeld ook de STIP IT-campagne, die je vast kent van op Ketnet. In deze strijd tegen pesten wordt er opgeroepen om vier stippen op je hand te zetten, om zo het antipestvirus te verspreiden. Ontdek [hier](#) waar deze 4 stippen voor staan.

▶ Meer info en vragen over pesten kan je vinden bij [WATWAT](#). Met de #tegenpesten, maakte WATWAT enkele video's waarin jongeren vertellen en/of getuigen over pesten. Bekijk deze op [de afspeellijst](#).

Zit je met iets? Je kan ook steeds (anoniem) terecht bij:

- ⚙ [Het forum van Awel](#)
- ⚙ Bel gratis met 1712
- ⚙ [Chat met CLB](#)

Bedenk met de klas een nieuwe actie tegen pesten. Werk deze actie uit met het nodige zelfgemaakte materiaal (affiche, spandoek, krijttekeningen op de speelplaats ...)

Tip: doe wat inspiratie op via ons [Pinterest-bord](#) en gebruik de sjablonen van [Canva](#) (webbrowser).

De band tussen broer en zus

Un monde gaat over het leven van een broer en een zus op een nieuwe school. Doorheen de film verandert de broer-zusrelatie tussen Nora en Abel enorm. Abel wordt gepest en wil hier niet over praten, terwijl Nora haar uiterste best doet om nieuwe vrienden te maken. Maar ze ziet ook hoe erg haar broer lijdt onder de pesterijen op school. Beantwoord met je klas de volgende vragen en schets zo het parcours van Nora en Abel op school.

Maak aan de hand van jullie antwoorden op de vragen hieronder een tijdlijn waarin je de evolutie die Nora en Abel doormaken visualiseert doorheen de vijf scènes. Een handige tool hiervoor is [Creately](#) (webbrowser), waarmee je stap per stap klassikaal de weg kan schetsen die Abel en Nora afleggen. Liever analoog? Gebruik dan grote posters.

- ⌚ Herbekijk de [beginscène](#) van de film.
 - # Hoe voelen Nora, Abel en hun vader zich elk bij de eerste schooldag op de nieuwe school?
 - # Hoe zou je de relatie tussen Nora en Abel hier beschrijven?
- ⌚ Herbekijk [deze scène](#).
 - # Hoe gedraagt Abel zich tegenover zijn zus?
 - # Hoe gedraagt Nora zich tegenover haar broer?
- ⌚ Herbekijk [deze scène](#).
 - # Hoe is is de houding van broer en zus tegenover elkaar veranderd als je vergelijkt met de eerste scène?
- ⌚ Herbekijk [deze scène](#).
 - # Hoe gedraagt Nora zich tegenover haar broer? Waarom?
 - # Hoe gedraagt Abel zich tegenover zijn zus?
- ⌚ Herbekijk de [slotscène](#) van de film.
 - # Hoe zou je deze laatste scène als einde van de film verklaren?

Bespreek klassikaal de tijdslijn van Nora en Abel doorheen deze vijf scènes.

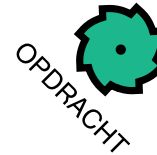
- # Op welke manier verandert de broer-zusrelatie?
- # Wat zijn de grootste punten van verschil tussen het begin en het einde?
- # Wat is het belangrijkste kantelpunt bij de verandering in hun relatie?

Op kindermaat

De camera laat ons meekijken vanuit het perspectief en de ooghoogte van de kinderen en zit Nora altijd dicht op de huid. Hierdoor krijgen we de wereld uitsluitend vanuit haar perspectief en beleving te zien.

Wanneer volwassenen in de scène voorkomen, blijft de camera op dezelfde kindelhoogte draaien. We zien enkel Nora naar boven kijken, maar de volwassenen blijven grotendeels buiten beeld. Op belangrijke momenten zien we dat juf Agnes of de vader neerknielt om op dezelfde hoogte te staan als Nora of Abel. Deze scènes zijn vaak ook intiemer omdat er minder afstand is dan in de andere scènes met volwassenen. *“Ik wou een film maken die het publiek volledig laat meeleven, zodat men voelt wat Nora voelt. Ook alles wat zich buiten het beeld bevindt, is heel belangrijk voor mij. Ik wil dat de kijker zich probeert in te beelden wat er daar gebeurt.”*

In de film volgt de cameraman Nora doorheen de scènes. Dit noemen we een follow-shot. De camera werd aan de borst bevestigd zodat ze makkelijk op kindelhoogte konden blijven filmen. Nu is het aan jullie om zelf zo'n *follow-shot* te maken zoals in de film!

Stap 1: Spreek op voorhand af welke route het hoofdpersonage zal afleggen en welke interacties er ondertussen zullen plaatsvinden.

Stap 2: Oefen het parcours op voorhand, eerst zonder het te filmen.

Stap 3: Bevestig de camera aan je borst. Gebruik hiervoor een videocamera als je die hebt, maar je kan ook gewoon je smartphone gebruiken. Het bevestigen kan met een riem of gewoon door de camera met je handen tegen je borst te houden.

Stap 4: Als alles goed zit, kan je de route in één shot proberen te filmen, net als in de film.

Stap 5: Bekijk nadien de beelden opnieuw en bespreek wat er in jullie follow-shot wél en wat juist níét te zien is, als gevolg van de hoogte van de camera.

Off-screen

Door dit vaste camerastandpunt wordt er een *off-screen* audioruimte gecreëerd. Met *off-screen* bedoelen we acties die buiten beeld zijn en die we dus niet te zien krijgen. De kijker moet voor zichzelf de situatie verbeelden. Hierdoor is de focus doorheen de film letterlijk en figuurlijk constant op het hoofdverhaal en de protagonisten gericht. We beleven de film volledig via hun perspectief. Wat er zich buiten het hoofdverhaal exact afspeelt kan de kijker zich alleen maar inbeelden aan de hand van het *off-screen* geluid.

Verbeeld je de off-screen ruimte in.

Stap 1: Verdeel de klas in groepjes.

Stap 2: Elk groepje krijgt een van volgende scènes:

- # [eerste lunch](#)
- # [eerste pestscène](#)
- # [scène in de eetzaal](#)
- # [ruzie op de speelplaats](#)

Stap 3: Bekijk de scènes klassikaal opnieuw.

Stap 4: Elk groepje bespreekt wat er zich buiten het beeld (*off-screen*) afspeelt, aan de hand van wat ze zich kunnen inbeelden via het geluid off-screen.

Stap 5: Elk groepje licht toe hoe hun *off-screen* ruimte eruit ziet.

Scherptediepte

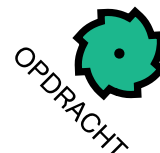
Nora is als enige personage constant scherp in beeld. Daarnaast wordt er ook regelmatig gespeeld met scherptediepte. Dit wil zeggen dat dingen op de voorgrond, onder wie Nora zelf, meestal heel scherp zijn, en de achtergrond vaak onscherp of flou is. Op die manier blijft onze aandacht altijd bij Nora en zijn de andere kinderen of de omgeving vaak onscherp aanwezig. Pas wanneer Nora naar de medespelers kijkt of met hen in contact komt terwijl ze in beeld zijn, wordt de camera op hen scherpgesteld. We zien Nora op deze manier vaak een bubbel creëren rondom zichzelf, om alles wat er rondom haar gebeurt op afstand te houden.

Net zoals het spelen met *off-screen* audioruimte, maakt Laura Wandel ook gebruik van een *shallow focus* om de aandacht van de kijker volledig op Nora en haar ervaring te richten. Dit betekent dat de camera focust op één element in het beeld, terwijl al de rest onscherp is. Het is een manier om dat element te isoleren van de rest en voor Wandel de ideale techniek om het publiek te laten in contact komen met Nora.

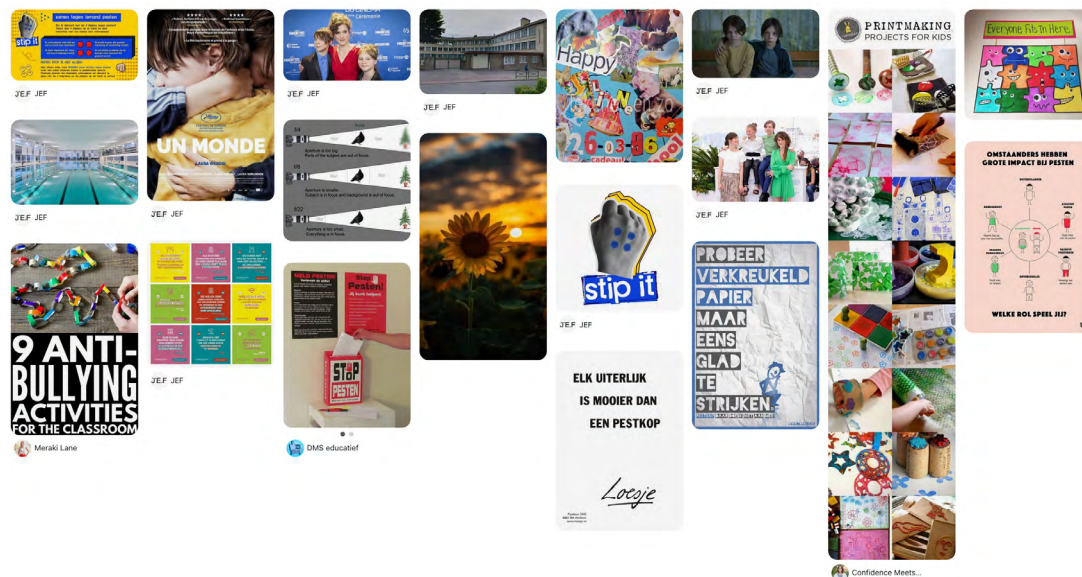

Naast de shallow focus bestaan er nog een heleboel andere manieren waarop de camera scènes kan filmen. Bekijk [deze video](#) voor een korte introductie.

Nu is het aan jullie om de Director of Photography (DOP) in jullie naar boven te halen! De DOP bespreekt met de regisseur het script, welke beelden er gecreëerd worden en wat hier op technisch vlak voor nodig is. Daarnaast is de DOP ook verantwoordelijk voor de setup en stuurt die de cameramensen aan tijdens de opnames en in de postproductie van de film. Ga aan de slag met de app [AfterFocus](#) (Android) of [Bokeh Photo Editor](#) (iOS) en speel met de focus en (on)scherpte van foto's. Probeer daarnaast eens een foto te bewerken in *shallow focus* en dat ook eens op een andere manier te doen. Welke verschillen merk je op qua sfeer? Wanneer zou je voor welke techniek kiezen?

Laat je ook inspireren door het visuele [Pinterest-prikbord](#) van *Un monde*. Je vindt er foto's van de filmlocatie's, filmstills, inspiratie rond acties rond pesten...

Dunham, Brent. (2022, 27 juli). *Ultimate Guide to Camera Focus: Understanding Depth of Field*. Studiobinder. Geraadpleegd op 20 mei 2022, onder <https://www.studiobinder.com/blog/types-of-camera-focus-in-film/#deep-focus-shots>

De Kock, Ivo. (2012, 9 november). Laura Wandel over *Un monde* 'Ik wil het pesten door de ogen van het kind laten zien.' *De Filmkrant*. Geraadpleegd op 20 mei 2022, onder <https://filmkrant.nl/interview/laura-wandel-un-monde/>

Film Festival Gent. (2021). *Laura Wandel, Un monde (Playground)*.
Geraadpleegd op 20 mei 2022, onder <https://www.filmfestival.be/nl/2021/film/un-monde>

Kleijer, Pauline. (2021, 24 november). Regisseur Laura Wandel maakte een 'schoolpleinthriller' over de gemene manieren waarop kinderen zich invecten. *De Volkskrant*. Geraadpleegd op 20 mei 2022, onder <https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/regisseur-laura-wandel-maakte-een-schoolpleinthriller-over-de-gemene-manieren-waarop-kinderen-zich-invec-hten~b3cbb957/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>

Mottram, James. (2022, 20 april). Laura Wandel on her debut film Playground: 'Wanting recognition and fitting in is the basis of humanity'. *inews*. Geraadpleegd op 20 mei 2022, onder <https://inews.co.uk/culture/film/laura-wandel-playground-primary-school-childhood-wanting-recognition-fitting-in-is-basis-of-humanity-1583514>

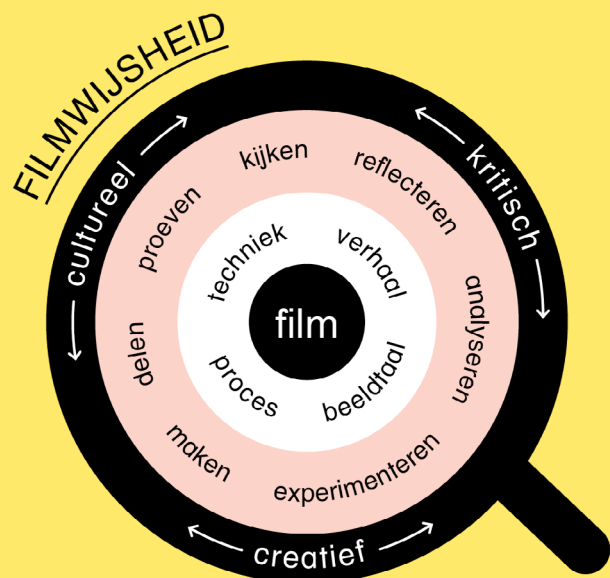
Matheou, Demetrios. (2021, 16 december). Laura Wandel on heading back to school in 'Playground'; "This is very similar to the world of adults". *ScreenDaily*. Geraadpleegd op 20 mei 2022, onder <https://www.screendaily.com/features/laura-wandel-on-heading-back-to-school-in-playground-this-is-very-similar-to-the-world-of-adults/5166074.article>

Ruëll, Niels. (2021, 19 oktober). Laura Wandel: 'Beeld je dat eens in, een film die naar de schoolrefter ruikt'. *BRUZZ*. Geraadpleegd op 20 mei 2022, onder <https://www.bruzz.be/culture/film/laura-wandel-beeld-je-dat-eens-een-film-die-naar-de-schoolrefter-ruikt-2021-10-19>

Het model filmwijsheid

Ons [model filmwijsheid](#) gaat dieper in op de creatieve, culturele en kritische doelstellingen die je kan stimuleren met audiovisuele media.

We ontwikkelden een eigen [methodiek](#) die zich focust op het leerproces en vertrekt vanuit de authentieke leeromgeving van de deelnemer en maker. De actieve betrokkenheid van de deelnemers en het plezier tijdens dit proces zijn voor ons cruciaal.

Op zoek naar inspiratie?

Filmwijze waaier

In onze [Filmwijze waaier](#) vind je verschillende opdrachten om je te verdiepen in alle aspecten van filmwijsheid. Zo willen we leerlingen aanmoedigen om via film hun vaardigheden te blijven ontwikkelen.

J'E.F makers

J'E.F inspireert en stimuleert kinderen en jongeren die zelf films willen maken en experimenteren met audiovisuele media. Op [JEFmakers.be](#) vind je allerlei handige tutorials, websites en apps om met film aan de slag te gaan.

Facebookgroep voor leerkrachten

Zit je met een filmwijze vraag? Stel ze in onze [Facebookgroep van 'J'E.F in de klas'](#). Onze community helpt je verder. Of heb je zelf een tip? We kijken er alvast naar uit.

Vorming of nascholing rond film

In onze vormingen delen we graag onze jarenlange expertise. Op een actieve manier leggen we onze inzichten voor aan leerkrachten en begeleiders. Je vindt ons aanbod op [onze website](#).